

Ekonomia szczęścia

- szczęście jako wskaźnik rozwoju

Tomasz Poskrobko

Pomiar satysfakcji i dobrobytu

- Zapoczątkowane w 1972 roku przez władcę Bhutanu, wskaźnikiem Szczęścia Narodowego Brutto (GNH)

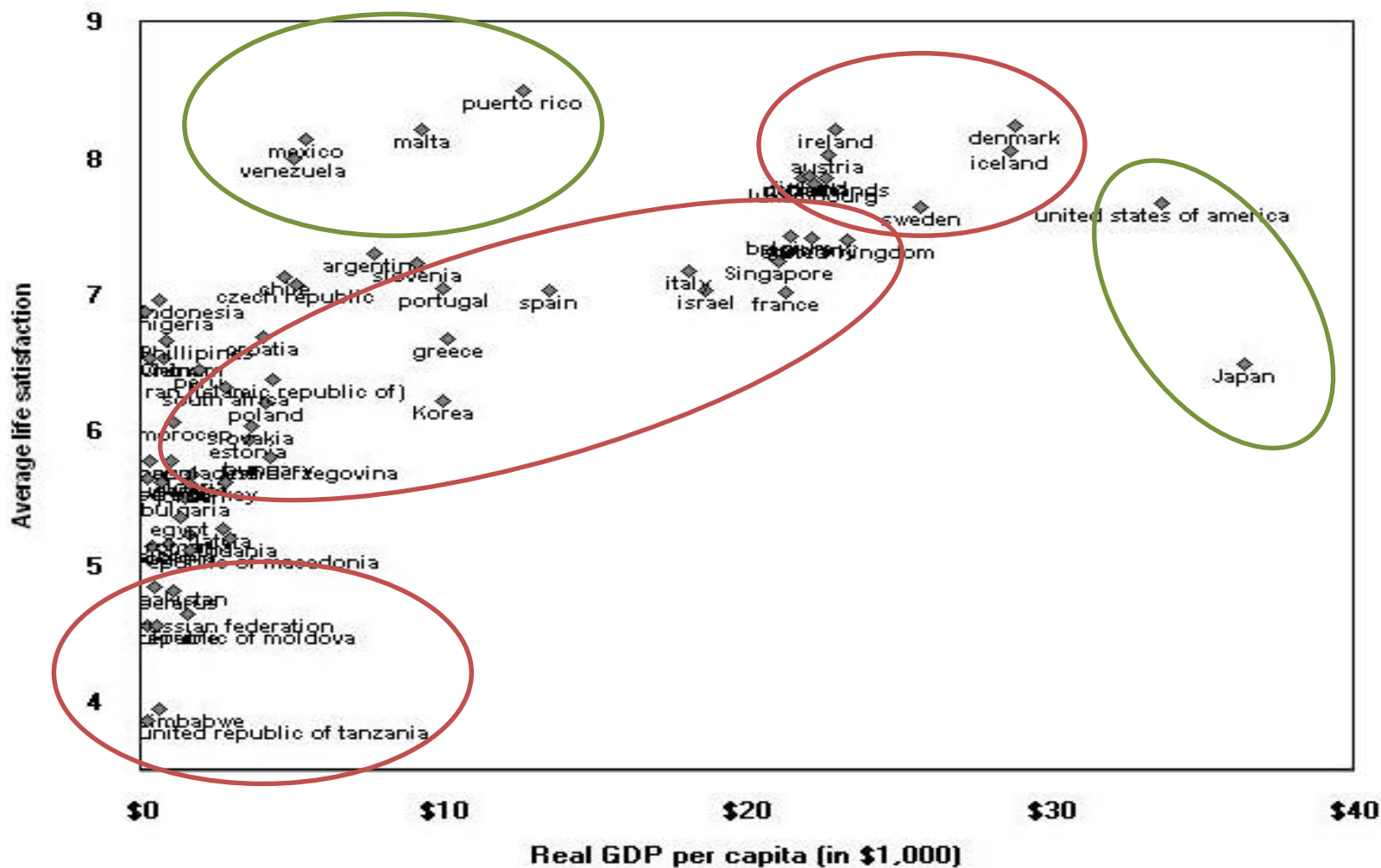
Pomiar satysfakcji i dobrobytu

- Zapoczątkowane w 1972 roku przez władcę Bhutanu, wskaźnikiem Szczęścia Narodowego Brutto (Gross National Happiness GNH)
- Badania nad subiektywnym postrzeganiem dobrobytu prowadzi również World Values Survey, które polegają na odpowiedzi na pytanie typu:
  - czy jesteś szczęśliwy?
  - jak oceniasz satysfakcje ze swego życia?

Pomiar satysfakcji i dobrobytu

- Wyniki uzyskane z bada nad subiektywnym dobrobytem prowadzą do trzech ciekawych wniosków:
  - porównując osoby w danym kraju, dostrzec można, że szczęście i satysfakcja rosną wraz z ich dochodami,
  - w układzie krajów nie ma wyraźniej korelacji między średnimi dochodami a szczęściem obywateli
  - przeciętny poziom szczęście w danym kraju pozostaje na ogół bez zmiany, mimo wzrostu dochodów (tzw. paradoks Easterlina),

Zależność między subiektywną satysfakcją z życia a PKB

Pomiar satysfakcji i dobrobytu

- Wyniki uzyskane z bada nad subiektywnym dobrobytem prowadzą do trzech ciekawych wniosków:
  - porównując osoby w danym kraju, dostrzec można, że szczęście i satysfakcja rosną wraz z ich dochodami,
  - w układzie krajów nie ma wyraźniej korelacji między średnimi dochodami a szczęściem obywateli
  - przeciętny poziom szczęście w danym kraju pozostaje na ogół bez zmiany, mimo wzrostu dochodów,

Paradoks Easterlina

- zjawisko ekonomiczne, zauważone po raz pierwszy przez Richarda Easterlina w 1974 roku.
- przeciętny poziom szczęścia w danym kraju pozostaje na ogół bez zmiany, mimo wzrostu dochodów.
- Wyniki pierwotnych badań Easterlina zostały wielokrotnie potwierdzone przez niego samego i przez innych badaczy

Paradoks Easterlina

- Wytłumaczenie paradoksu Easterlina:
  - Istnienie dóbr i usług osiągalnych tylko dla najbogatszych, niezależnie od absolutnego poziomu bogactwa w danym społeczeństwie, co prowadzi do frustracji u tych, którzy mimo wzrostu dochodów nie mogą tych dóbr i usług nabyć (Teoria dóbr pozycjonalnych)
  - Ludzie dopasowują swoje aspiracje do poziomu dochodów. Niezależnie od poziomu wyjściowego każdy wzrost w dochodach wywołuje u ludzi adekwatny wzrost w aspiracjach bądź pragnieniach (teoria perspektywy).
  - Poczucie dobrobytu jest względne. Uwarunkowane jest nie tyle tym co posiadają ludzie ile tym czy posiadają więcej lub mniej od innych (teoria odniesienia).

Dobrostan subiektywny (subjective well-being)

dobrostan fizyczny

dobrostan
psychiczny
(emocjonalny i
osobowościowy)

dobrostan
społeczny

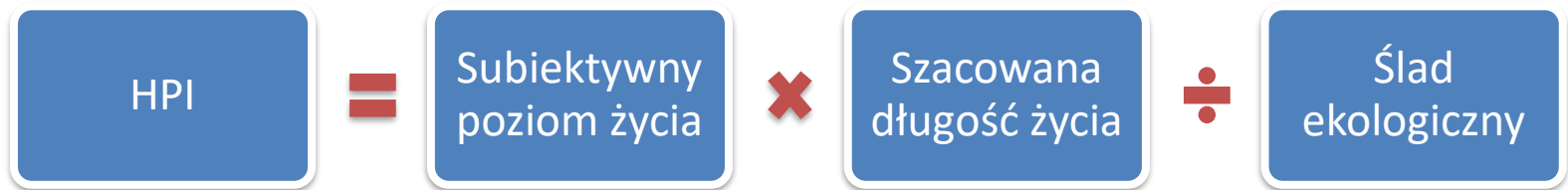
Wnioski z badania SWB

- Ludzie bardzo szybko przystosowują się do nowej sytuacji, postrzegając ją jako nowy punkt odniesienia. Dotyczy to zarówno zmian korzystnych, jak i niekorzystnych (takich jak spadek dochodów, pogorszenie się stanu zdrowia czy wzrost zagrożenia przestępczością).
- Pieniądze przynoszą szczęście w wymiarze indywidualnym, niemniej kluczowym elementem są porównania z innymi. Liczy się głównie względny sukces materialny i statusowy, a nie bezwzględny poziom zamożności.

- Społeczeństwa jako całość nie wydają się szczęśliwsze, w miarę jak stają się bogatsze
- W relacji do wieku krzywa SBW przyjmuje kształt litery U, tj. najbardziej szczęśliwi są młodzi i starzy. Poziom SBW w średnim wieku jest niższy
- Kobiety z reguły wykazują wyższe wartości SBW niż mężczyźni

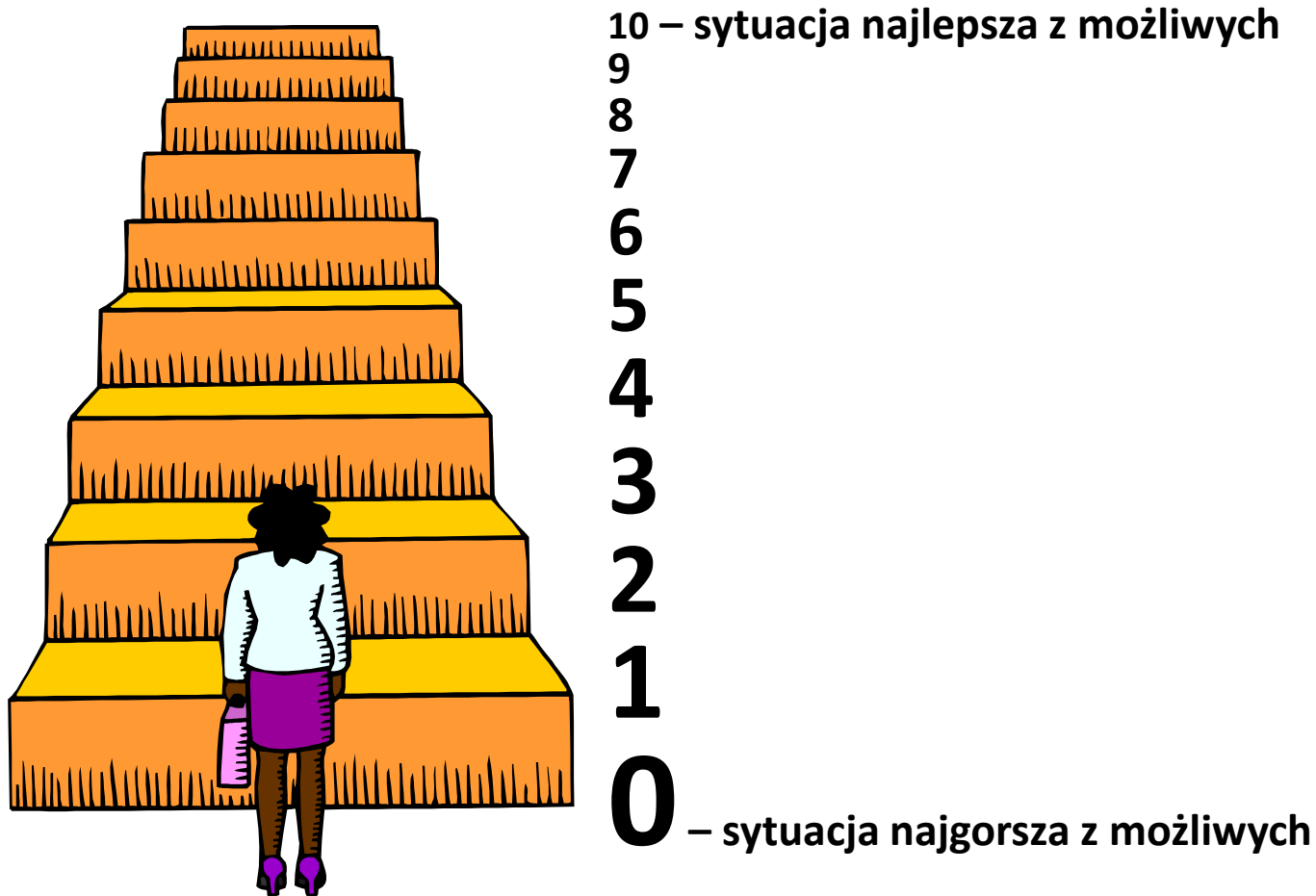
- Szczęście wzrasta wraz z poziomem wyedukowania
- Wyższy poziom satysfakcji życiowej mają ludzie prowadzący aktywne życie seksualne
- Silny pozytywny wpływ na poczucie szczęścia ma stan zdrowia
- Dwa czynniki najsilniej negatywnie wpływające na szczęście to bezrobocie i rozwód

Światowy Indeks Szczęścia Happy Planet Index (HPI)

Subiektywny poziom życia

- Drabina życia (Ladder of life)

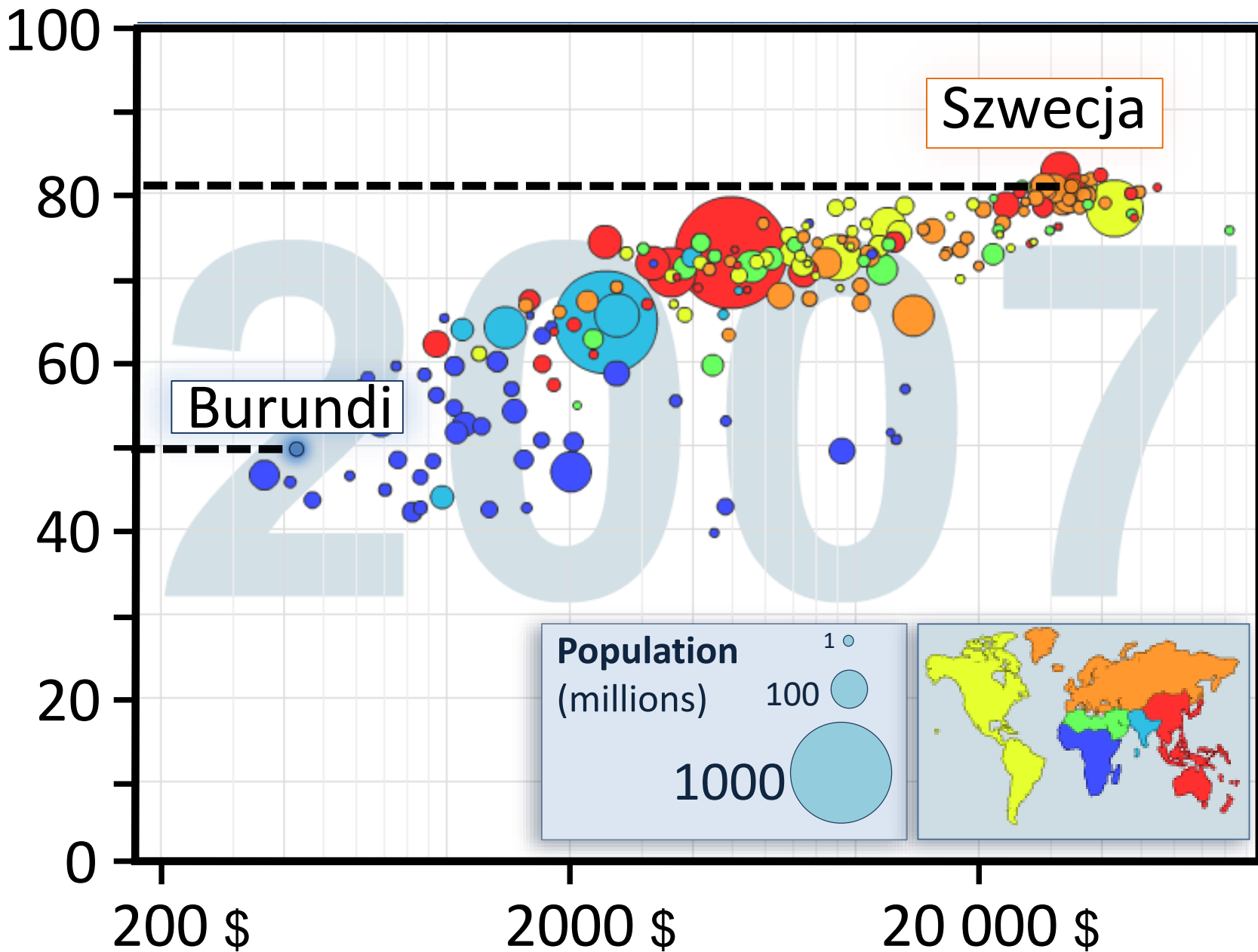

Oczekiwana dalsza długość trwania życia (Life expectancy)

- średnia liczba lat życia, jaka pozostała osobnikowi w danym wieku i z danej grupy
- w szczególnym przypadku przy wieku równym 0 (czyli dla noworodka) oczekiwana dalsza długość trwania życia jest równa średniej długości życia w danej populacji.

Oczekiwana długość życia

Dochód na mieszkańca

Burundi

Czy w
Burundi
można się
zestarzeć ?

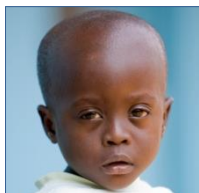
Wiek

100
80
60
40
20
0

Burundi
2007

Jak długo
przeżyją te
dzieci?

...jeśli warunki życia w
Burundi pozostaną takie
same przez całe ich życie

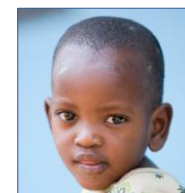
Adis

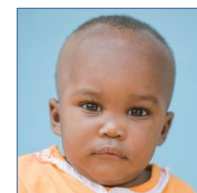
Mico

Buru

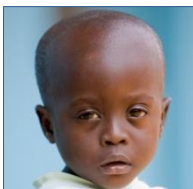
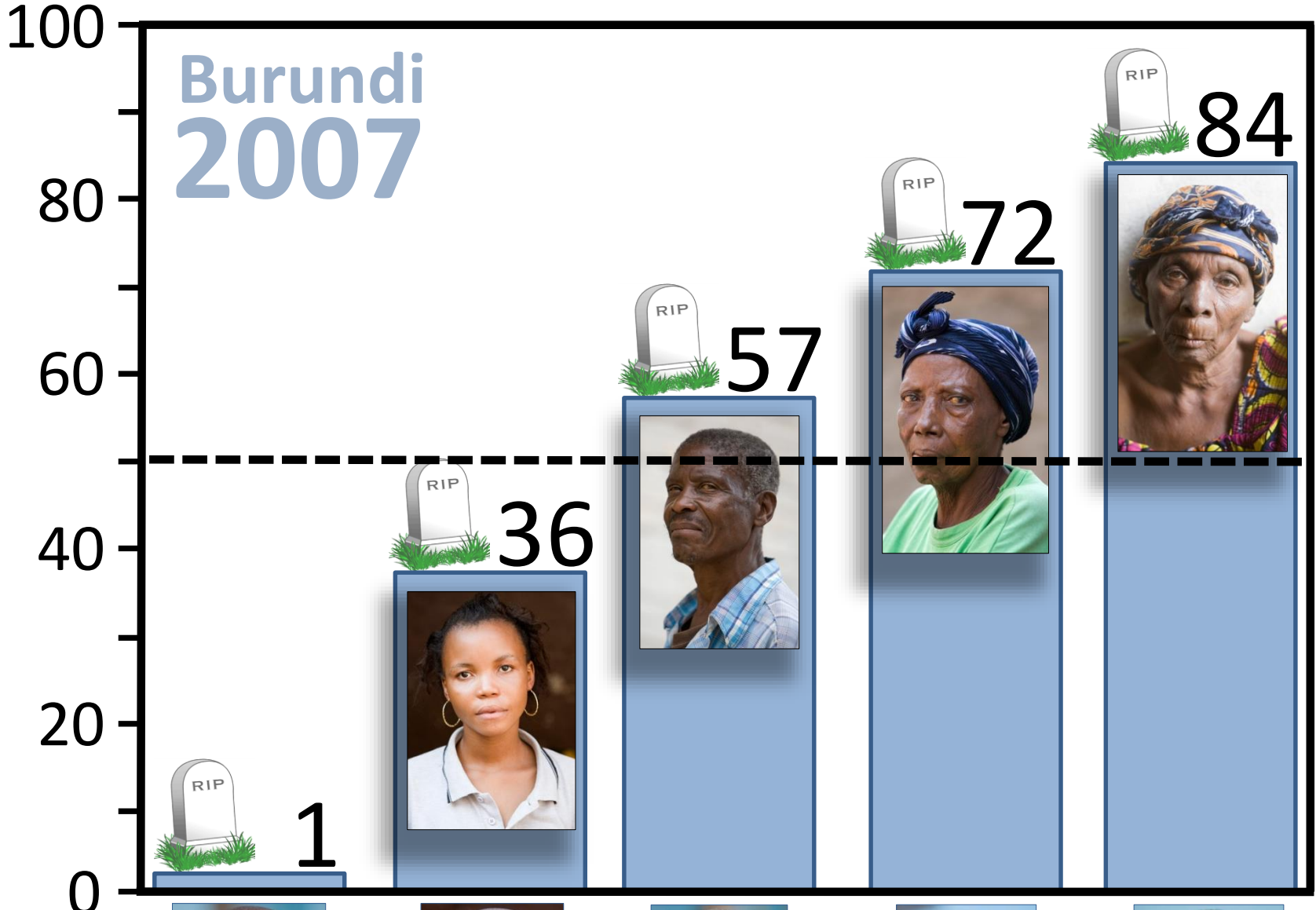
Sifa

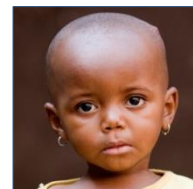
Dede

Burundi 2007

Wiek

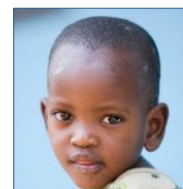
Adis

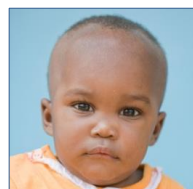
Mico

Buru

Sifa

Dede

Szwecja
2007

Jak długo
przeżyją te
dzieci?

...jeśli warunki życia w
Szwecji pozostaną takie
same przez całe ich życie

Per

Lisa

Jan

Anton

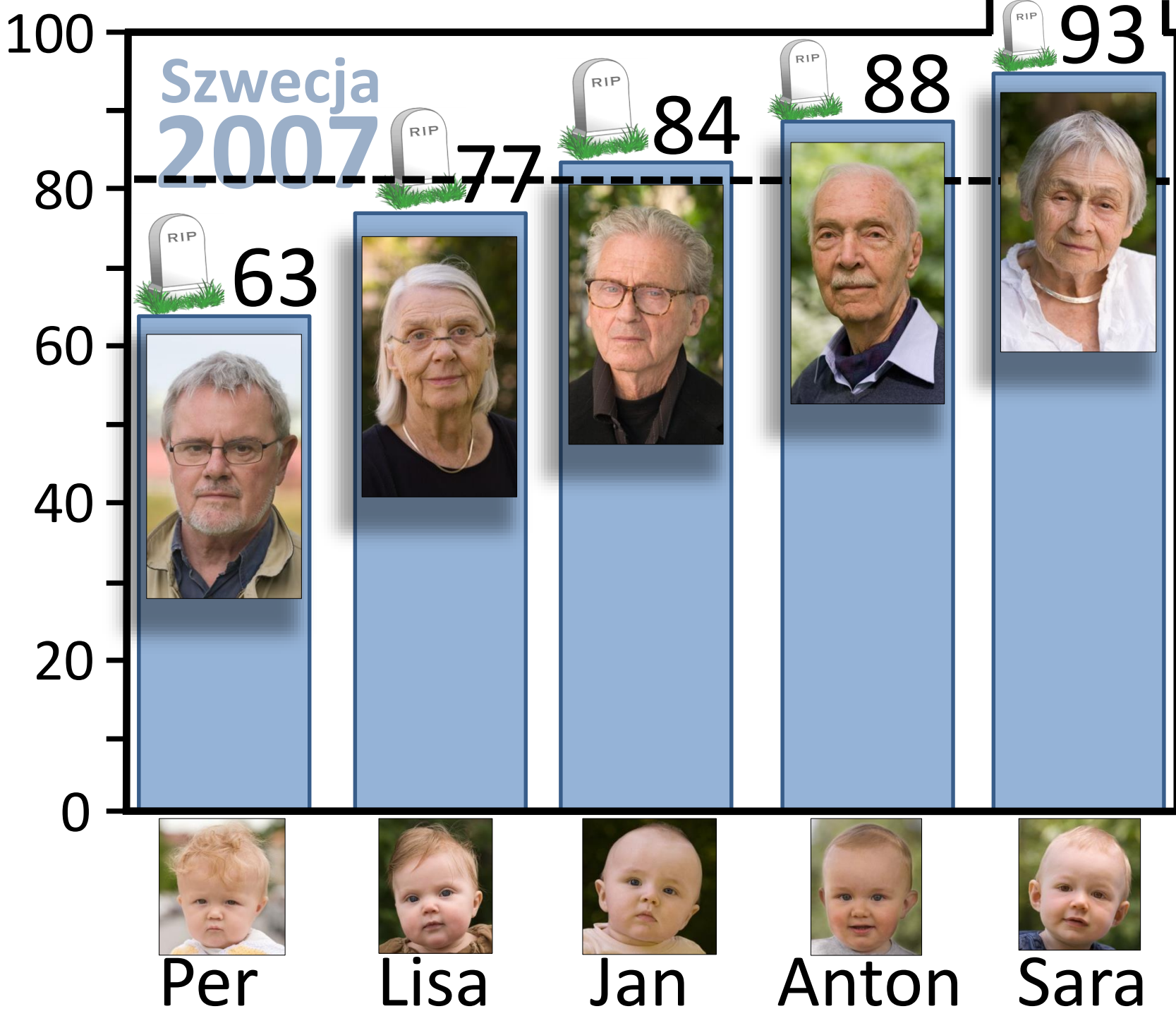
Sara

Wiek

100
80
60
40
20
0

Wiek

Szwecja
2007

63

Per

77

Lisa

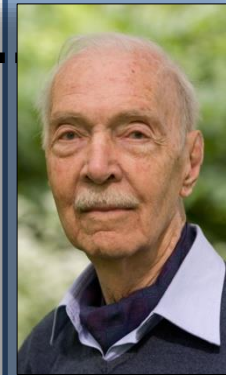
84

Jan

88

Anton

93

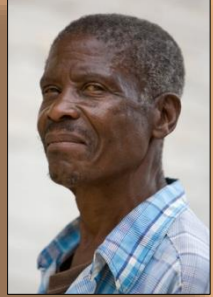
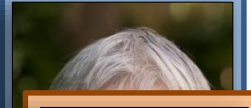
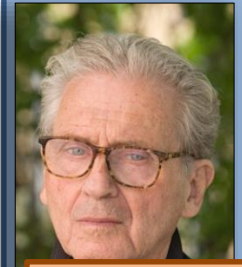

Sara

2007

Wiek

100
80
60
40
20
0

Ślad ekologiczny

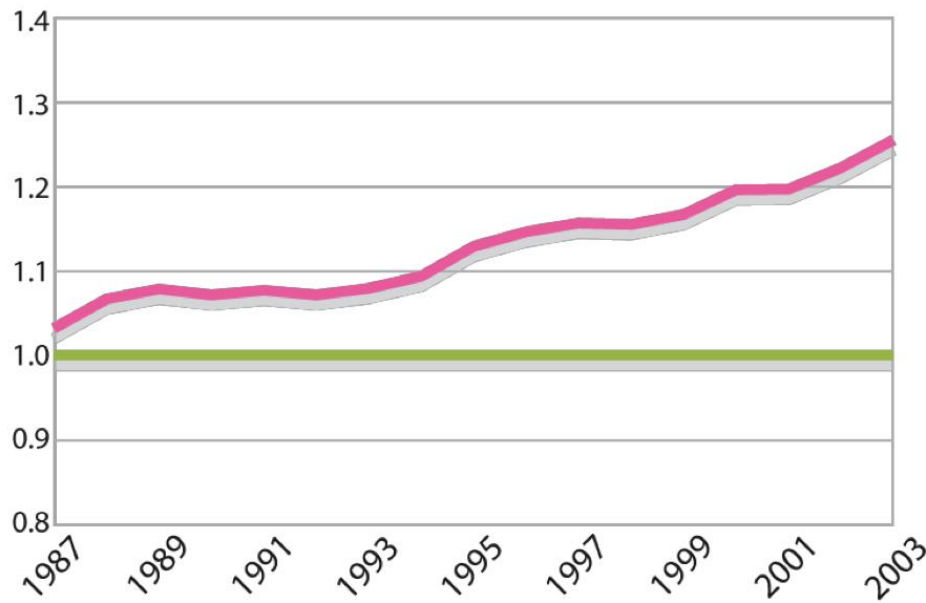
- analiza zapotrzebowania człowieka na zasoby naturalne biosfery. Porównywana jest ludzka konsumpcja zasobów naturalnych ze zdolnością planety Ziemi do ich regeneracji. Ślad ekologiczny to szacowana ilość hektarów powierzchni lądu i morza potrzebna do rekompensacji zasobów zużytych na konsumpcję i absorpcję odpadów. Ślad mierzony jest w globalnych hektarach (gha) na osobę

Humanity's ecological footprint

— Biocapacity

— Humanity's ecological footprint

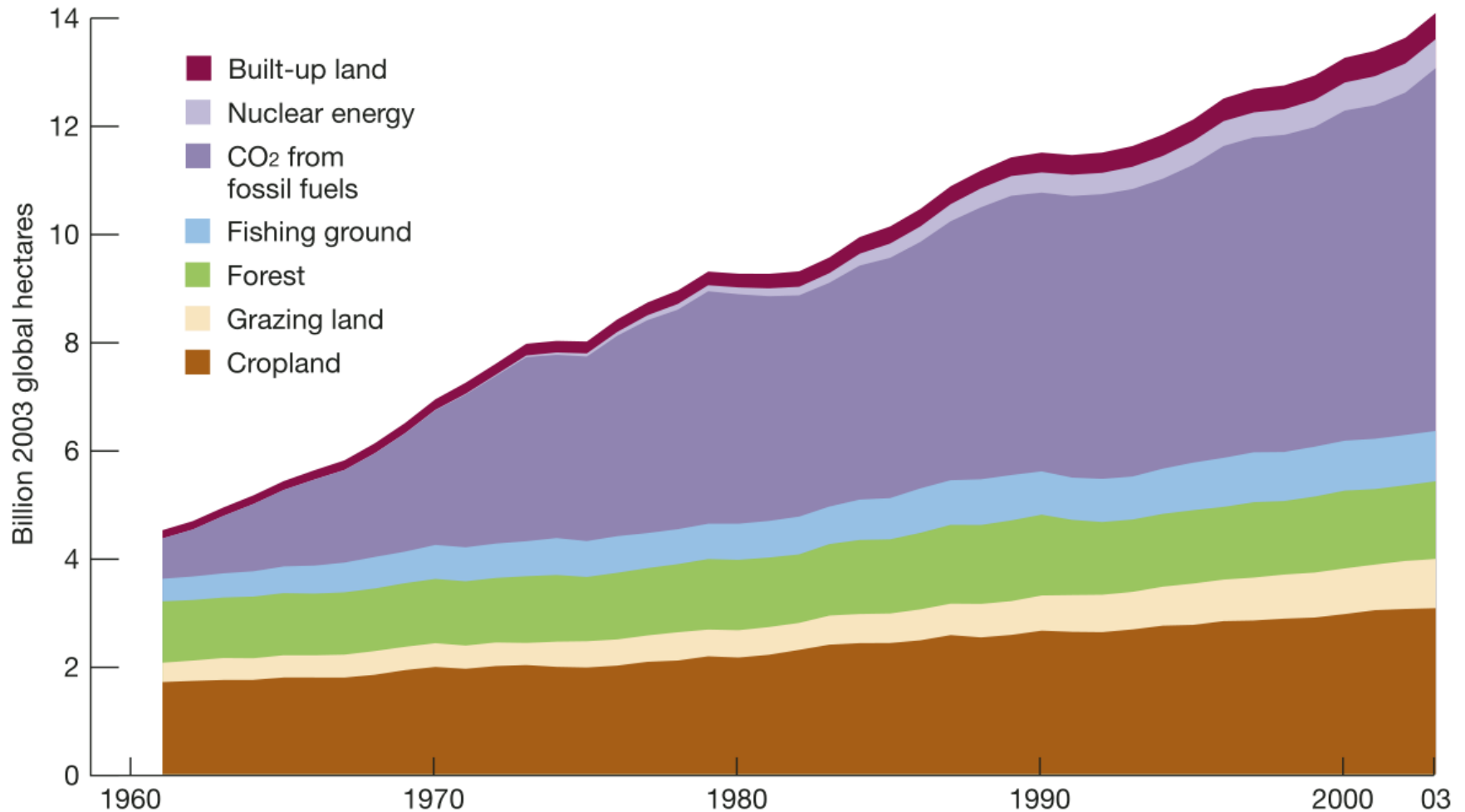
Number of Earths

Source: Loh and Goldfinger 2006

Ślad ekologiczny wg komponentów presji na środowisko

HPI na świecie

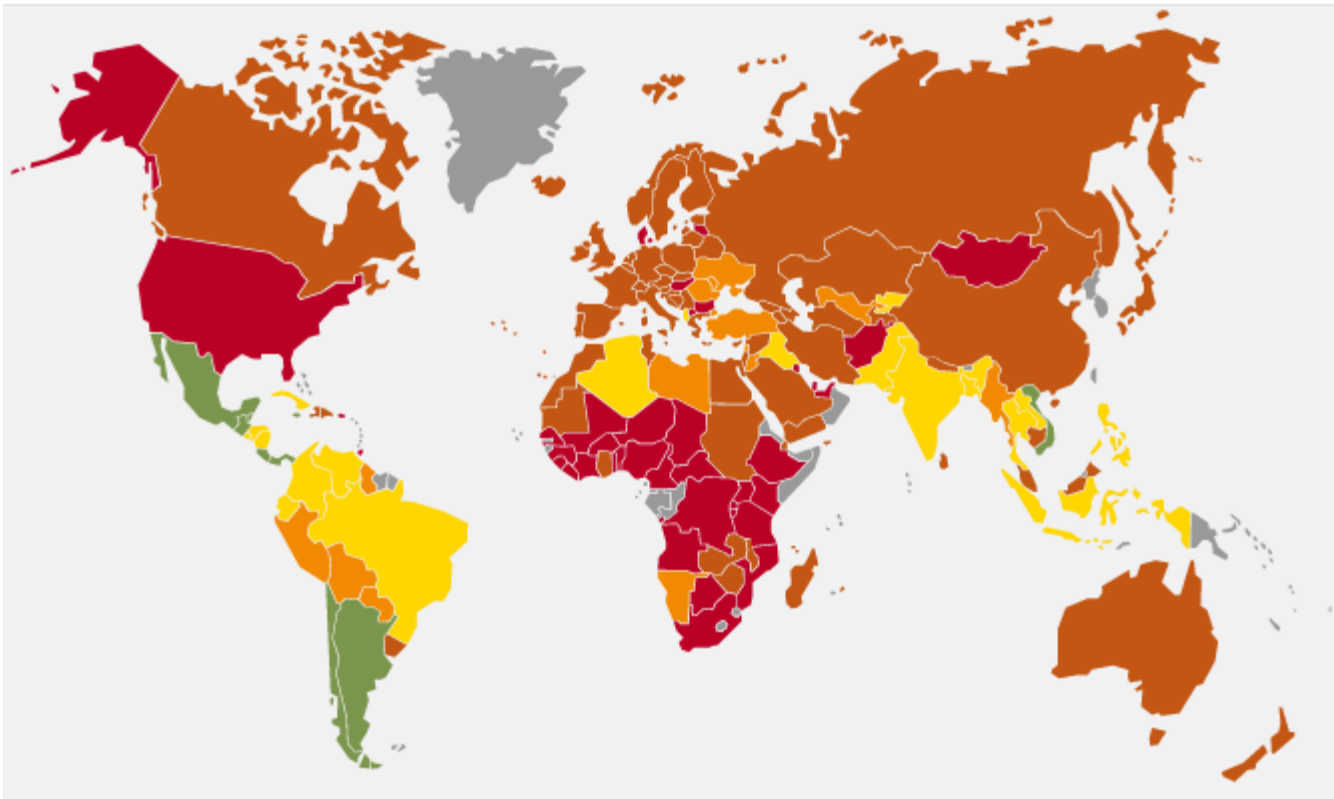

Tabela „Miejsce Polski oraz liderzy rankingów według poszczególnych wskaźników”

Rodzaj wskaźnika	Miejsce Polski w danym roku	Liderzy rankingu w danym roku
PKB nominalny (MFW) -2011	22.	USA, Chiny, Japonia
PKB nominalny per capita (na głowę) (Bank Światowy) -2011	52.	Monako, Liechtenstein, Luksemburg
PKB według parytetu siły nabywczej waluty (Bank Światowy) – 2011	19.	USA, Chiny, Indie
PKB według parytetu siły nabywczej waluty per capita (MFW) -2011	44.	Katar, Luksemburg, Singapur
Human Development Index (ONZ) – 2011	39.	Norwegia, Australia, Holandia
Happy Planet Index (New Economics Foundation) – 2012	71.	Kostaryka, Wietnam, Kolumbia
World Map of Happiness (Instytut Gallupa)	56.	Dania, Finlandia, Norwegia